Suomen jäsen-maksut EU:lle laskivat vuonna 2010

tietosivu
infoblad

07|2011

Suomi on Euroopan unionin budjetissa nettomaksaja: valtion talousarviosta maksetaan unionin kassaan enemmän kuin sieltä saadaan.

Vuonna 2010 Suomi maksoi EU:n budjettiin laskennallisesti 300,2 miljoonaa euroa enemmän kuin sai sieltä. Se tekee noin 57 euroa kansalaista kohden. Summa oli 0,16 prosenttia maamme bruttokansantulosta.

EU:n budjetin loppusumma vuonna 2010 oli 120,5 miljardia euroa.

Suomen EU-maksuihin ovat vaikuttaneet EU:n 2004 ja 2007 laajentumiset, joiden myötä koko EU:n budjetti kasvoi. Vuonna 2003 EU-budjetin toteutunut loppusumma oli 89 miljardia euroa, vuonna 2008 jo 130,9 miljardia euroa ja vuonna 2009 112,1 miljardia euroa. Vuonna 2010 budjetin loppusumma oli 120,5 miljardia euroa.

Suomen maksumiehen aseman arvioiminen laskemalla absoluuttisia rahamääriä on kuitenkin ongelmallista, sillä Suomi hyötyy EU:sta monella muulla tavalla: pääsystä sisämarkkinoille, yhteisestä valuutasta sekä rauhasta ja vakaudesta. EU-jäsenyydellä on ollut osansa Suomen talouskasvussa.

Vuonna 2010 Suomeen palautuvan rahoituksen suhteellinen osuus oli suurin Euroopan laajuisten verkkojen TEN-ohjelmassa (5,24 %) ja ympäristönsuojeluun liittyvässä LIFE-ohjelmassa (2,55 %). Koheesiovaroista Suomen saama osuus oli kokonaisuudessaan 0,41 prosenttia, työllisyys- ja kilpailukykyohjelman sisällä kuitenkin 2,19 prosenttia. Maaseudun kehittämisvaroihin tarkoitetuista tuista Suomi sai 2,61 prosenttia.

Suomi nettomaksajana keskimääräistä tasoa

Euroopan komission julkaisemien vertailukelpoisten tietojen mukaan Suomen nettomaksuasemaa voidaan arvioida myös suhteessa muihin unionin jäsenmaihin. Suhteessa bruttokansantuloon Suomi

EU-maiden nettoasemat prosentteina bruttokansantulosta (BKTL) vuonna 2010

Lähde: VM/Euroopan komissio

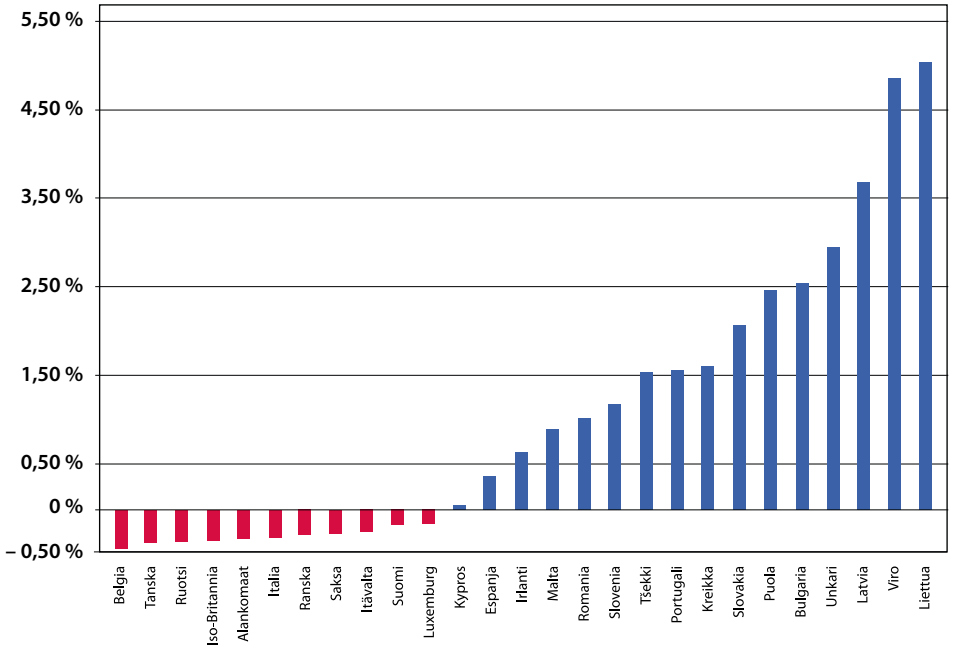

Parlamentti ja neuvosto päättävät talousarvion menoista. Menojen on pysyttävä monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa.

Rahoituskehys pyrkii takaamaan, että unionin menot kehittyvät hallitusti käytettävissä olevien omien varojen puitteissa.

on 300,2 miljoonalla eurollaan (-0,16 % bktl:sta) nettomaksajana keskimääräistä tasoa. Suurimmat nettomaksajat vuonna 2010 olivat Saksa (-0,36 %), Ruotsi (-0,34 %) ja Yhdistynyt kuningaskunta (-0,33 %).

Suurimmat nettosaajat vuonna 2010 olivat Liettua, Viro ja Latvia.

Eri maiden EU-maksujen kehitystä arvioitaessa on huomioitava muun muassa EU:n maatalouspolitiikan muutoksen vaikutukset, uusien jäsenmaiden saamien maataloustukien vaiheittainen kasvu sekä Ison-Britannian jäsenmaksualennukseen tehtävät leikkaukset, jotka tulivat asteittain voimaan vuodesta 2009 alkaen. Ison-Britannian maksuosuuden kasvaessa muiden jäsenmaiden maksut EU:lle pienenevät vastaavasti.

Mistä jäsenmaksu muodostuu?

Jäsenmaan nettomaksu lasketaan vähentämällä jäsenmaan EU:lle tekemistä maksuista summa, jonka jäsenmaa saa EU:n budjetista ja tekemällä laskelmaan erinäisiä oikaisuja. Jäsenmaksut määräytyvät jäsenmaiden bruttokansantulo- ja arvonlisäveropohjan sekä unionin tullien ja sokerin tuotantomaksujen mukaan.

Suomen tekemistä maksuista vähennetään siis EU:n budjetista saadut maksut. Tästä laskelmasta puuttuvat kuitenkin muun muassa tullimaksut ja tullien keräämisestä saatavat kantopalkkiot, jotka kulkevat Suomen ja EU:n välillä. Suomi kerää kolmansista maista tulevasta tuonnista tullimaksut itse, mutta ne luetaan EU-budjettiin suoraan osaksi EU:n omia varoja. Nettomaksuosuuksissa ei myöskään näy hallintokuluja. Tällaisia ovat esimerkiksi hallintokulut niiden työntekijöiden osalta, jotka työskentelevät EU:n palveluksessa, mutta asuvat Suomessa. He saavat tulonsa EU:lta ja käyttävät sen Suomessa, kuten Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) työntekijät Helsingissä.

EU:n tulot ja menot pähkinänkuoressa

Tulot

Unionin taloudellinen itsenäisyys perustuu ajatukseen unionin omista varoista. Se tarkoittaa, että unioni päättää itsenäisesti jäsenmaiden sille siirtämien varojen käytöstä. EU:n budjetin tuloperusteista päättää Euroopan unionin neuvosto. Tämän niin sanotun omien varojen päätöksen tulee olla yksimielinen ja se tulee ratifioida jäsenvaltioissa. Unionin omien varojen osuus voi olla korkeintaan 1,23 prosenttia jäsenmaiden yhteenlasketusta bruttokansantulosta. Tuloja kutsutaan **omiksi varoiksi** ja ne kerätään jäsenvaltioilta. Käytännössä budjetin rahoittamiseen tarvittu summa on toistaiseksi jäänyt selvästi tämän ylärajan alle. Yksi keskeisiä budjettiperiaatteita on, että yhteisöbudjetti ei voi olla alijäämäinen eikä lainanotto siksi ole mahdollista.

Suomen osuudet EU-budjetin eri määrärahoista prosentteina ja maksuosuus vuonna 2010

Lähde: VM/Euroopan komissio

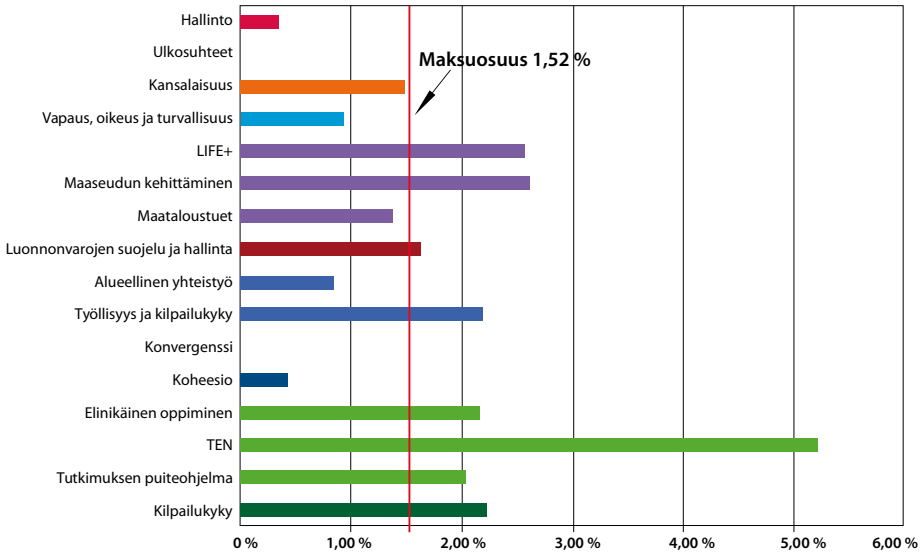

Rakennepoliittisia tukia Suomi saa Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston kautta. EU-varoja tulee myös yhteisen maatalouspolitiikan myötä. Tutkimusrahoitusta Suomeen ohjautuu muun muassa seitsemännen puiteohjelman kautta.

Suurin osuus tutkimusrahasta tulee TENiin liittyville ohjelmille. Euroopan laajuisten verkkojen eli niin sanottujen TEN-verkkojen tavoitteena on vaikuttaa EU:n kilpailukykyyn, kasvuun ja työllisyyteen energia-, liikenne- ja televiestintäverkostoja kehittämällä. TEN-hankkeissa julkinen ja yksityinen sektori tekevät yhteistyötä. Hankkeissa suositaan ympäristöä säästäviä toimintamuotoja.

Omat varat muodostuvat neljästä tulonlähteestä:

• sokerintuotannosta perittävistä maksuista
• EU:n ulkorajoilla perittävistä tulleista
• arvonlisäveropohjaan perustuvasta maksusta
• bruttokansantulopohjaan perustuvasta maksusta

Menot

Vuonna 2010 unionin menot jakautuivat seuraavasti:

• Kestävä kasvu 39,91 % (sisältää muun muassa kilpailukyvyn ja koheesiopolitiikan)
• Luonnonvarat 46,53 % (sisältää maatalouden, maaseudun ja ympäristön)
• Maailmanlaajuinen toiminta 6,09 % (sisältää kestävän kehityksen, rauhan ja turvallisuuden)
• Hallinto 6,38 %
• Sisäiset politiikat 1,08 % (kansalaisuus, vapaus, turvallisuus ja oikeus)

Suurin osa varoista kuluu siis yhteisen maatalouspolitiikan sekä alueja rakennepolitiikan toteuttamiseen. Maatalouden suuri osuus selittyy sillä, että
se on ainut politiikan lohko, joka on harmonisoitu EU:ssa eli sillä on yhteiset pelisäännöt. Näin ollen EU-jäsenmaiden maataloustuet maksetaan yhteisön budjetista, ei kansallisista budjeteista. Poikkeuksena tästä on erityisesti Suomi, joka maksaa maataloudelleen lisäksi kansallista tukea kansallisesta budjetista.

Noin viisi prosenttia unionin talousarviosta käytetään hallintokuluihin.

Lissabonin sopimus muutti budjettineuvotteluja

Lissabonin sopimuksen myötä vanha jako ns. pakollisiin menoihin (maatalous ja kansainväliset sopimukset) ja ei-pakollisiin menoihin on poistunut. Aiemmin neuvostolla oli näihin liittyen viimeinen sana. Jatkossa parlamentti ja neuvosto ovat tasavertaisia budjettivallan käyttäjiä.

1. joulukuuta 2009 voimaan tullut Lissabonin sopimus muutti myös muilta osin EU:n monivuotista rahoituskehystä koskevia neuvotteluja, sillä sopimus teki rahoituskehyksestä sitovan.

Myös talousarviomenettelyyn tuli uudistuksia, koska talousarvion kahden käsittelyn periaatteesta luovutaan; jatkossa sekä neuvostossa että parlamentissa on vain yksi käsittely, minkä jälkeen sovittelukomiteassa on päästävä sopuun koko talousarviosta. Vähintään viisivuotiseksi sovittavan rahoituskehyksen asema vahvistuu jatkossa. Tähän asti rahoituskehyksestä on sovittu toimielinten sopimuksella, josta kukin toimielin on voinut periaatteessa irtisanoutua. Jatkossa kehityksestä sovitaan oikeudellisesti sitovalla asetuksella, joka hyväksytään neuvostossa yksimielisesti parlamentin hyväksynnän jälkeen.

Mitä Suomi sai yhdellä eurolla vuonna 2010

Lähde: VM/Euroopan komissio

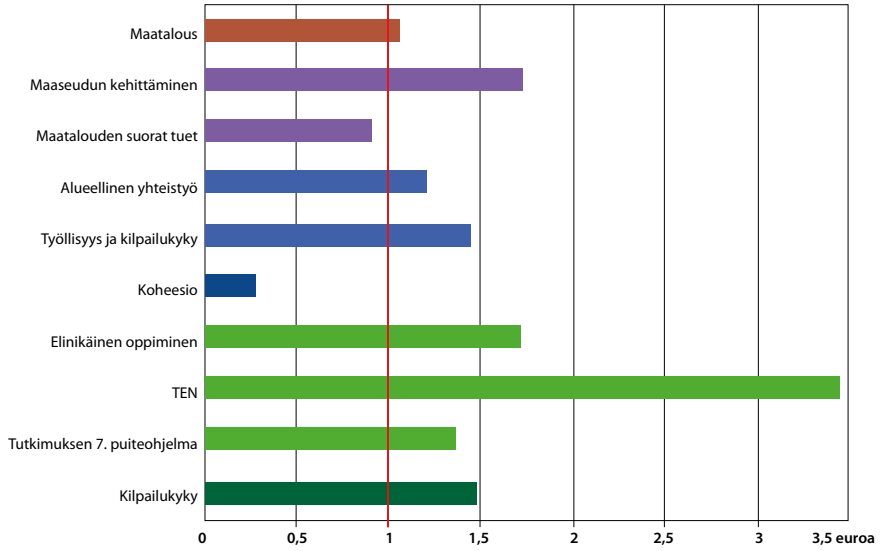

Vuoden 2010 EU:n budjetista Suomi sai yhdellä eurolla tarkasteltuna kaavion mukaiset osuudet aloittain.

Maatalouden suorat tuet ja koheesio ovat jääneet miinukselle suhteessa maksettuun euroon, muut osa-alueet ovat saajan asemassa.

Lisätietoja:

Budjettineuvos Paavo Kytömäki
Valtiovarainministeriön budjettiosasto,
EU-budjettiyksikkö
paavo.kytomaki@vm.fi

Lehtikuva

Etukansi:
Budapest, Unkari.

Lehtikuva / Jaakko Avikainen

eurooppatiedotus.fi
europainformationen

Ulkoasiainministeriö
Eurooppatiedotus

PL 482, 00023 Valtioneuvosto
Puh. 010 3456 700
www.eurooppatiedotus.fi

Utrikesministeriet
Europainformationen

PB 482, 00023 Statsrådet
Tfn 010 3456 700
www.europainformationen.fi